

Robert Zawadzki

Projekty uczniowskie dla klimatu

Jak zainspirować młodzież do działania?

Konsultacja merytoryczna
Wydział Polityki Oświatowej i Współpracy
Monika Brenner-Zawierucha

Redakcja i korekta
Elżbieta Gorazińska

Projekt okładki, layout
redakcja techniczna i skład
Barbara Jechalska

Fotografia na okładce: © lulechkay/Photogenica

© Ośrodek Rozwoju Edukacji
Warszawa 2024
Wydanie I

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
www.ore.edu.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Dlaczego młodzież powinna być zaangażowana?	5
Jak inspirować młodzież do działania?	6
Przykłady udanych projektów uczniowskich	7
Zakończenie	12

WPROWADZENIE

Zmiany klimatyczne stanowią jedno z największych wyzwań współczesnego świata. Młodzi ludzie, choć najmniej odpowiedzialni za ich dokonywanie się, najdotkliwiej odczuwają skutki tych przeobrażeń (1). Dlatego niezwykle ważne jest, aby angażować młodzież w działania na rzecz ochrony klimatu, a doskonałym narzędziem inspirującym młode pokolenie do aktywności i budowania świadomości ekologicznej mogą być projekty uczniowskie (2).

Młodzież powinna być włączona w problematykę ekologii, ponieważ to właśnie młode pokolenie będzie musiało zmierzyć się z konsekwencjami dzisiejszych decyzji dotyczących środowiska. Jego aktywność i zaangażowanie mogą przynieść realne zmiany w polityce klimatycznej, bo jak zauważył jeden z młodych aktywistów: „Nasze działania dziś kształtują przyszłość, w której będziemy żyć” (3).

Edukacja klimatyczna powinna być integralną częścią programu nauczania w szkołach (4). Projekty uczniowskie, takie jak sadzenie drzew, organizowanie kampanii informacyjnych czy prowadzenie badań nad lokalnymi problemami środowiskowymi, mogą nie tylko zwiększyć świadomość ekologiczną uczniów, ale także wzmocnić ich poczucie odpowiedzialności za przyszłość planety.

W Polsce realizowane są liczne projekty edukacyjne, które angażują młodzież w działania na rzecz klimatu. Przykład stanowi projekt „Klimat dla Młodych” zainicjowany przez UNICEF Polska, który ma na celu edukację i inspirowanie młodzieży do aktywności ekologicznej. Innym przykładem jest inicjatywa „Młodzieżowi Aktywiści Klimatyczni” realizowana przez Fundację Stocznia, która wspiera młodych ludzi w organizowaniu akcji na rzecz ochrony środowiska.

Angażowanie młodzieży w projekty klimatyczne przynosi liczne korzyści, ponieważ nie tylko zwiększa jej świadomość ekologiczną, ale także rozwija umiejętności organizacyjne i społeczne. Szkoły i organizacje powinny wspierać takie inicjatywy, aby młodzi ludzie mogli aktywnie uczestniczyć w działaniach na rzecz ochrony klimatu.

(1): <https://www.theguardian.com/environment/climate-change>

(2): <https://stocznia.org.pl/projekty/mlodziezowi-aktywisci-klimatyczni/>

(3): <https://fridaysforfuture.org/>

(4): <https://www.un.org/sustainabledevelopment/climate-change/>: <https://rebellion.global/groups/youth/>

DLACZEGO MŁODZIEŻ POWINNA BYĆ ZAANGAŻOWANA?

Zmiany klimatyczne mają długoterminowe konsekwencje, które będą najbardziej odczuwalne przez przyszłe pokolenia. Wzrost temperatury, topnienie lodowców, podniesienie się poziomu mórz i oceanów oraz ekstremalne zjawiska pogodowe to tylko część problemów, z którymi będą musieli się zmierzyć młodzi ludzie. Dlatego tak ważne jest, aby już teraz angażować ich w działania na rzecz ochrony klimatu i lepiej przygotowywać na przyszłość poprzez aktywne jej kształtowanie.

Jednym z najbardziej znanych ruchów klimatycznych prowadzonych przez młodzież jest Fridays for Future zainicjowany przez Gretę Thunberg. Ruch ten zainspirował miliony młodych ludzi na całym świecie do działań klimatycznych oraz domagania się od rządów przyjęcia zdecydowanych postaw na rzecz ochrony środowiska. Innym przykładem jest Extinction Rebellion Youth, który również mobilizuje młodzież do aktywności ekologicznej poprzez organizowanie kampanii informacyjnych.

Edukacja klimatyczna ma ogromne znaczenie dla kształtowania świadomości ekologicznej młodzieży. Wprowadzenie do programów nauczania tematów związanych z ochroną środowiska może pomóc uczniom w zrozumieniu przyczyn i skutków zmian klimatycznych oraz uświadomić im, jakie działania mogą podjąć, aby im przeciwdziałać. W tym celu szkoły mogą organizować warsztaty, projekty i wycieczki edukacyjne, które umożliwią uczniom praktyczne doświadczanie i zrozumienie problemów ekologicznych.

Kluczową rolę w inspirowaniu młodzieży do działania na rzecz klimatu odgrywają nauczyciele i rodzice, którzy mogą wspierać uczniów w realizacji projektów ekologicznych, zachęcać do udziału w akcjach społecznych oraz dostarczać niezbędnych informacji i zasobów. Współpraca między szkołami, rodzicami i lokalnymi organizacjami może znacząco zwiększyć skuteczność działań podejmowanych przez młodzież.

JAK INSPIROWAĆ MŁODZIEŻ DO DZIAŁANIA?

Edukacja klimatyczna powinna być integralną częścią programu nauczania w szkołach. Wprowadzenie tematów związanych z ochroną środowiska do przedmiotów takich jak biologia, geografia czy chemia może pomóc uczniom w zrozumieniu złożoności problemów ekologicznych. Organizowanie warsztatów, debat i projektów badawczych pozwoli uczniom na aktywne zaangażowanie się w tematykę klimatyczną.

Projekty uczniowskie mogą mieć znaczący wpływ na lokalną społeczność. Przykład stanowi projekt „Zielona Szkoła”, w ramach którego uczniowie sadzą drzewa, tworzą ogrody szkolne i organizują kampanie informacyjne na temat ochrony środowiska. Takie inicjatywy nie tylko zwiększają świadomość ekologiczną, ale także integrują społeczność szkolną i lokalną.

W Polsce do aktywności ekologicznej inspirują uczniów:

Projekt „Klimat dla Młodych”

Projekt zainaugurowany przez UNICEF Polska. Ma na celu edukację oraz zachęcanie młodzieży do aktywności ekologicznej. W ramach projektu uczniowie uczestniczą w warsztatach, debatach i akcjach społecznych, które mają na celu zwiększenie świadomości na temat zmian klimatycznych oraz promowanie działań na rzecz ochrony środowiska.

Inicjatywa „Młodzieżowi Aktywiści Klimatyczni”

Inicjatywa podjęta przez Fundację Stocznia. Ma na celu wspieranie młodych ludzi w organizowaniu strajków klimatycznych i innych akcji na rzecz ochrony środowiska. Uczestnicy projektu uczą się, jak skutecznie planować i realizować kampanie społeczne, a także współpracować z mediami i lokalnymi władzami.

Udział młodzieży w projektach klimatycznych ma wiele walorów – nie tylko zwiększa jej świadomość ekologiczną, ale także rozwija umiejętności organizacyjne i społeczne. Szkoły i organizacje powinny wspierać takie inicjatywy. Dzięki nim młodzi ludzie będą mogli aktywnie uczestniczyć w działaniach na rzecz ochrony klimatu.

PRZYKŁADY UDANYCH PROJEKTÓW UCZNIOWSKICH

Projekt „GŁ_ (L)ODÓWKA – dzielimy się śniadaniem”

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 162 im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Łodzi zrealizowali projekt, którego celem było wsparcie potrzebujących uczniów poprzez dzielenie się drugim śniadaniem. Projekt obejmował zakup lodówki oraz stworzenie kącika w szkole, gdzie uczniowie mogli zostawiać jedzenie dla tych kolegów, którzy go potrzebowali. Inicjatywa miała na celu zwiększenie świadomości na temat marnowania żywności oraz promowanie wzajemnej pomocy (1).

Projekt „GŁ_ (L)ODÓWKA” przyczynił się do zmniejszenia problemu niedożywienia uczniów oraz zwiększył ich wiedzę o konieczności racjonalnego dysponowania żywnością. Dzięki tej inicjatywie uczniowie dowiedzieli się, jak ważne jest dzielenie się z innymi oraz dbanie o środowisko (1).

Projekt „Eko-Patrol”

Uczniowie jednej z warszawskich szkół podstawowych zorganizowali „Eko-Patrol”, który regularnie sprzątał okoliczne parki i tereny zielone. Projekt nie tylko poprawił estetykę lokalnego otoczenia, ale również zwiększył świadomość ekologiczną uczniów i mieszkańców (2).

Projekt „Eko-Patrol” zaowocował czystszyimi parkami i terenami zielonymi, co pozytywnie wpłynęło na lokalną społeczność. Uczniowie zdobyli praktyczne doświadczenie w zakresie ochrony środowiska oraz nauczyli się współpracy w grupie (2).

Projekt „Zielona Klasa”

W ramach tej inicjatywy uczniowie jednej z krakowskich szkół założyli szkolny ogród, w którym uprawiali warzywa i zioła. Projekt miał na celu edukację ekologiczną oraz promowanie zdrowego stylu życia. Uczniowie nauczyli się, jak dbać o rośliny i wykorzystywać zebrane plony w szkolnej stołówce (2).

Projekt „Zielona Klasa” nie tylko wzbogacił szkolną stołówkę o świeże warzywa i zioła, ale również zwiększył zainteresowanie uczniów ekologią i zdrowym odżywianiem. Uczniowie zdobyli cenne umiejętności ogrodnicze oraz nauczyli się, jak ważne jest dbanie o środowisko (2).

Powyższe przykłady pokazują, jak różnorodne i skuteczne mogą być projekty uczniowskie angażujące młodzież w działania na rzecz klimatu i społeczności lokalnej.

(1): Focus: <https://www.focus.pl/artikul/7-projektow-spoecznych-stworzonych-przez-dzieci-i-młodziez-ktore-maja-szanse-uczynic-swiat-lepszym-220221121452>

(2): <https://www.nowaera.pl/projektanci-edukacji/aktualnosci/eko-patrol>

Doświadczenia szkół i organizacji wskazują, że zaangażowanie młodzieży w projekty klimatyczne przynosi liczne korzyści zarówno dla samych uczniów, jak i społeczności lokalnych oraz globalnych wysiłków na rzecz ochrony środowiska.

Korzyści wynikające z angażowania młodzieży w projekty klimatyczne dotyczą aspektów takich jak:

1) Edukacja i świadomość ekologiczna

Uczniowie biorący udział w projektach klimatycznych zdobywają cenną wiedzę na temat ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju oraz skutków zmian klimatycznych. Praktyczne doświadczenia w postaci zakładania ogrodów szkolnych czy organizowania akcji sprzątania pozwalają lepiej zrozumieć, jak codzienne działania człowieka wpływają na planetę. Dzięki nim młodzież staje się bardziej świadoma ekologicznie i gotowa do podejmowania w przyszłości odpowiedzialnych decyzji.

2) Rozwój umiejętności społecznych i obywatelskich

Projekty klimatyczne wymagają współpracy, komunikacji i zaangażowania, co sprzyja rozwojowi umiejętności społecznych i obywatelskich uczniów. Praca w grupach, organizowanie wydarzeń i kampanii, a także współpraca z lokalnymi społecznościami uczą młodzież, jak skutecznie działać na rzecz wspólnego dobra. Uczniowie dowiadują się również, jak być liderami i jak inspirować innych do działania.

3) Wzrost poczucia odpowiedzialności

Udział w projektach klimatycznych pomaga młodzieży zrozumieć, że jej działania mają realny wpływ na otaczający świat. Dzięki podejmowanym akcjom uczniowie rozwijają poczucie odpowiedzialności za środowisko i jakość życia przyszłych pokoleń. Widząc efekty swojej aktywności, np. czystsze parki czy zdrowe plony w szkolnym ogrodzie, młodzież zyskuje też motywację do dalszego angażowania się w działania proekologiczne.

4) Promowanie zdrowego stylu życia

Projekty takie jak „Zielona Klasa” promują zdrowy styl życia poprzez edukację na temat zdrowego odżywiania i uprawy własnych warzyw. Uczniowie uczą się, jak dbać o zdrowie i wybierać ekologiczne produkty. Dzięki takim akcjom młodzież dba nie tylko o środowisko, ale również o własne zdrowie i dobre samopoczucie.

5) Wzmacnianie więzi społecznych

Projekty uczniowskie angażują często nie tylko samych uczniów, ale również nauczycieli, rodziców i lokalne społeczności. Wspólne działania na rzecz ochrony środowiska wzmacniają więzi społeczne i budują poczucie wspólnoty. W konsekwencji młodzież czuje się związana ze swoją społecznością i bardziej zaangażowana w jej sprawy.

W zakresie działań proekologicznych rekomendacje dla szkół i organizacji obejmują:

1) Wprowadzenie edukacji klimatycznej do programów nauczania

Szkoły powinny wprowadzać edukację klimatyczną jako integralną część programów nauczania. Lekcje na temat zmian klimatycznych, zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska powinny być prowadzone na różnych etapach edukacji, aby uczniowie już od najmłodszych lat mogli zdobywać wiedzę na ten temat.

2) Wsparcie dla projektów uczniowskich

Szkoły i organizacje powinny aktywnie wspierać inicjatywy uczniowskie, oferując niezbędne zasoby, pomoc finansową i logistyczną. Nauczyciele i rodzice powinni być zaangażowani w projekty i zapewniać młodzieży odpowiednie wsparcie i motywację do działania.

3) Promowanie współpracy z lokalnymi społecznościami

Projekty klimatyczne powinny angażować lokalne społeczności w celu zwiększenia skuteczności i zasięgu działań. Współpraca z lokalnymi organizacjami, firmami i władzami może pomóc w realizacji większych i bardziej ambitnych projektów, które przyniosą korzyści całej społeczności.

4) Organizowanie warsztatów i szkoleń

Szkoły i organizacje powinny regularnie przygotowywać warsztaty i szkolenia na temat ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Dzięki takim działaniom uczniowie będą mieli możliwość zdobywania praktycznych umiejętności i wiedzy potrzebnej do realizacji ich projektów.

5) Tworzenie sieci współpracy między szkołami

Współpraca między szkołami może przynieść wiele korzyści, m.in. takich jak wymiana doświadczeń, wspólne projekty i większe wsparcie dla inicjatyw uczniowskich. Tworzenie sieci współpracy między placówkami edukacyjnymi może pomóc w realizacji większych i bardziej ambitnych projektów klimatycznych.

Długoterminowe korzyści z angażowania młodzieży w projekty klimatyczne to:

1) Kształtowanie przyszłych liderów

Młodzież, która angażuje się w projekty klimatyczne, ma szansę rozwijać umiejętności przywódcze, nieocenione w przyszłości. Uczniowie uczą się, jak zarządzać projektami, motywować innych i podejmować decyzje, co przygotowuje ich do pełnienia ról liderów w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego.

2) Budowanie trwałych nawyków proekologicznych

Udział w projektach klimatycznych pomaga młodzieży wykształcić trwałe nawyki proekologiczne, takie jak oszczędzanie wody, segregacja odpadów czy korzystanie z odnawialnych źródeł energii. Nawyki te mogą być przekazywane kolejnym pokoleniom, co przyczynia się do długoterminowej ochrony środowiska.

3) Wzmacnianie innowacyjności i kreatywności

Projekty klimatyczne często wymagają innowacyjnych i kreatywnych przedsięwzięć. Młodzież, która bierze udział w takich inicjatywach, rozwija swoje umiejętności w zakresie krytycznego myślenia i rozwiązywania problemów. Dzięki temu uczniowie są lepiej przygotowani do stawiania czoła przyszłym wyzwaniom.

4) Zwiększenie zaangażowania społecznego

Młodzież, która uczestniczy w projektach klimatycznych, często staje się bardziej zaangażowana społecznie. Uczniowie uczą się, jak ważne jest działanie na rzecz wspólnego dobra i jak ich indywidualne wysiłki mogą przyczynić się do pozytywnych zmian w społeczeństwie. Zaangażowanie to może prowadzić w przyszłości do większej aktywności obywatelskiej.

5) Wzrost świadomości globalnej

Projekty klimatyczne często mają wymiar globalny, co pomaga młodzieży zrozumieć, że zmiany klimatu są problemem, który dotyczy całego świata. Uczniowie uczą się, jak ich działania mogą wpływać na globalne środowisko i jak ważna jest międzynarodowa współpraca w walce ze zmianami klimatycznymi.

Przykłady długoterminowych inicjatyw:

1) Programy wymiany międzynarodowej

Szkoły mogą realizować programy wymiany międzynarodowej, które pozwalają uczniom nawiązywać kontakty z rówieśnikami z innych krajów i wspólnie pracować nad projektami klimatycznymi. Takie inicjatywy mogą zwiększyć świadomość globalną i promować międzynarodową współpracę.

2) Długoterminowe projekty badawcze

Uczniowie mogą być zaangażowani w długoterminowe projekty badawcze monitorujące zmiany w lokalnym środowisku, dotyczące np. jakości powietrza, stanu wód czy bioróżnorodności. Projekty te mogą dostarczyć cennych danych naukowych i przyczynić się do lepszego zrozumienia lokalnych i globalnych problemów ekologicznych.

3) Tworzenie zielonych przestrzeni miejskich

Szkoły mogą współpracować z lokalnymi władzami i organizacjami w celu tworzenia zielonych przestrzeni miejskich, takich jak parki, ogrody społeczne czy ścieżki rowerowe. Inicjatywy te mogą poprawić jakość życia mieszkańców oraz promować zrównoważony rozwój miast.

Angażowanie młodzieży w projekty klimatyczne przynosi liczne korzyści edukacyjne, społeczne i ekologiczne. Dzięki odpowiedniemu wsparciu ze strony szkół i organizacji młodzież może stać się kluczowym elementem w walce ze zmianami klimatycznymi i budowaniu zrównoważonej przyszłości. A zatem warto inwestować w edukację klimatyczną i wspierać inicjatywy uczniowskie, aby młodzież mogła rozwijać swoje umiejętności w dziedzinie ekologii i przyczyniać się do ochrony naszej planety.

ZAKOŃCZENIE

Zaangażowanie młodzieży w projekty klimatyczne jest nie tylko konieczne, ale też i niezwykle wartościowe. Młodzi ludzie mają bowiem ogromny potencjał, by wprowadzać pozytywne zmiany w swoich społecznościach i na całym świecie. Poprzez edukację, wsparcie i inspirację można im pomóc w rozwijaniu umiejętności, które mogą okazać się nieocenione w walce ze zmianami klimatycznymi.

Przykłady udanych projektów uczniowskich pokazują, że młodzież jest gotowa i chętna do działania. Podejmowane przez nią inicjatywy przynoszą realne korzyści zarówno w skali lokalnej, jak i globalnej. Dzięki realizowanym projektom uczniowie uczą się odpowiedzialności, współpracy i innowacyjności, a to przygotowuje ich do stawiania czoła przyszłym wyzwaniom.

Wnioski z analizy projektów uczniowskich wskazują na potrzebę dalszego wspierania młodzieży w jej działaniach na rzecz klimatu. Szkoły, organizacje i społeczności lokalne powinny współpracować w tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi inicjatyw proekologicznych. Inwestowanie w edukację klimatyczną i wspieranie projektów uczniowskich to inwestycja w naszą wspólną przyszłość.

Należy więc stwierdzić, że młodzież jest kluczowym uczestnikiem walki ze zmianami klimatycznymi. Jej zaangażowanie, kreatywność i determinacja mogą przyczynić się do budowania zrównoważonej i lepszej przyszłości dla nas wszystkich. Wspierajmy zatem działania młodych i inspirujmy ich do dalszych działań na rzecz ochrony naszej planety!

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00, fax 22 345 37 70
e-mail: sekretariat@ore.edu.pl

www.ore.edu.pl

